

LXVII. MEDIOLANIVM (*Milano*). Tribu Oufentina.

I. SYLLOGE PALATINA SAECULI C. IX. — Ex sylloge anonymi cuiusdam Transalpini, quae facta videtur saeculo nono, servata est in codice olim S. Nazarii in Laurissa, hodie Vaticano Palatino n. 833 scripto saeculo undecimo (cf. Rossi *inscr. chr. urb.* 1 p. VII*), ad Mediolanium

1 In civitate Mediolanium in ecclesia sanctae Teclae.

Prisca redivivis consurgunt culmina templis.
In formam rediere suam quae flamma cremarat.
Reddidit haec votis Christi qui templa novavit:
Eusebii meritis noxia flamma perit.

Cod. f. 41; inde Grut. 1166, 7 (inde puto Sirmondus ad Ennodium ed. a. 1611 not. p. 95) et Marinius apud Maium ser. vol. 5 p. 155.

1 consurgant *corr.* in consurgunt *cod.* — 3 *XPI codex ubivis.*

2 Versus Ambrosii ad fontem eiusdem ecclesiae.

Octachorum sanctos templum surrexit in usus:
octagonus fons est munere dignus eo.
Hoc numero decuit sacri baptismatis aulam
surgere, quo populis vera salus rediit
5 luce resurgentis Christi, qui claustra resolvit
mortis et e tumulis suscitavit exanimes
confessosque reos maculoso crimine solvens
fontis puriflui diluit inriguo.
Hic, quicumque volent probrosae crimina vitae
10 ponere, corda lavent: pectora munda gerant.
Huc veniant alacres: quamvis tenebrosus, adire
audeat, abscedet candidior nivibus.
Huc sancti properent: non expers ullus aquarum
sanctus: in his regnum est consiliumque dei.
15 Gloria iustitiae: nam quid divinius isto,
ut puncto exiguo culpa cadat populi?

Cod. f. 41; inde Grut. 1166, 8 et Marinius apud Maium ser. vol. 5 p. 177.
9 probrosa *cod.* — 10 gerent *malim.*

3 Item Ambrosii in eccl[esi]a S. martyris Nazarii COD. PAL.

Condidit Ambrosius templum dominoque sacravit
nomine apostolico, munere, reliquiis.
Forma crucis templum est, templum victoria Christi:
sacra triumphalis signat imago locum.
5 In capite est templi vitae Nazarius almae
et sublime solum martyris exuviis.
Crux ubi sacratum caput extulit orbe reflexo,
hoc caput est templo Nazarioque domus.
Qui fovet aeternam victor pietate quietem,
10 crux cui palma fuit, crux etiam sinus est.

Cod. f. 41' (inde Grut. 1167, 1 et Marinius apud Maium ser. vol. 5 p. 145 neque aliunde Sirmondus ad Ennodii carm. 18 ed. a. 1611 p. 87). Landulfus senior in chronicis, quae perveniunt ad a. 1085 (ed. Bethmann et Wattenbach in monum. German. SS. VIII p. 40), ubi praemittuntur haec: 'quid S. Ambrosius supra hanc ecclesiam' (apostolorum sive S. Nazarii) 'dictaverit et in S. Nazarii honorem versificavit, ore proprio audiendo 'cognosco'. Alciatus in solo codice Dresdensi l. 1 f. 146, ubi haec praemittuntur: 'Libet tredecim [ex tredecim *corr.* XX] subsequentia sanctitate 'insignium virorum epitaphia subiicere, quorum aliqua adhuc extant, sed 'semifracta, aliqua vero Saturni edacitate consumpta in humanis esse desierunt. Et inprimis celebre est hoc divi Ambrosii carmen, quod Nazarii 'in aede ille apposuerat. Verum ea, ut arbitror, ab impiissimo illo Gothorum duce Vraia solo aequata et marmor contractum est, adeo ut modica 'eius pars in fornice Crassorum aediculae supersit. Mihi integrum habere

pertinentia epigrammata (f. 41. 42. 43) hic subiecimus, prout in libro perscripta sunt receptis iis quoque, quae propter aetatem ad huius operis institutum non pertinent.

'ex antiquissimo codice contigit, unde et alia sequentia desumpsi: certissimo argumento aeternitati plus conferre tenuissimas membranas quam 'praedura marmora'. Post tempus idem Alciatus haec adscripsit sua manu: 'Bis autem dirutum fuisse Mediolanum apud auctores constat, 'semel a supra scripto Vraia, rursus a Friderico Aenobarbo, qui vero 'alias quoque id factum contendunt, certae fidei testimonia non habent'. Ex Alciatinis haec exscripsit Fontana (v. p. 618), ex huius schedis edidit Puricellius in dissertationibus Nazarianis (mihi non visis) p. 159. Tractavit nuper Rossius *Bull. Cristiano* 2 (1864) p. 76.

Nazario martyri praemittit Alciatus. — 1 dominiq. *Alc.* — 2 nomini apostolico munere reliquias *Alc.* — 5 templi vitae *Pal.*, vitae templi *Land. Alc.* — 6 martiris *Land.* — 7 reflexit *Alc.* — 8 templo *Pal.*, templum *Land. Alc.* — In fine subicit tertia sed media mors impedit edita cuncta *Land.* (quod est opinor principium carminis diversi post hoc scripti in codice eo quo usus est Landulfus), Anr. Ambrosius episc. *Alc.*

Et inscriptionem ab Alciato relatam et subscriptionem genuinas esse contendit Rossius l. c.: 'Le parole in prosa segnate in testa e a piedi del carne corrispondono esattamente a quelle, che le novelle scoperte del cimitero di Callisto ci mostrano essere state in simile guisa posti nell' elogio di S. Eusebio dal papa Damaso contemporaneo di Ambrogio. Ivi leggiamo: DAMASVS · EPISCOPVS · FECIT . . EVSEBIO · EPISCOPO · ET · MARTYRI. Vide eundem ibi disserentem de nomine Aurelii Ambrosii tribuendo.

4 Epyt. Ambrosianum.

Martyris ad frontem *cet.*

Cod. f. 42. Dedi infra n. 6240, ubi vide.

5 Item Ambrosianum.

Uranio Satyro supremum frater honorem
martyris ad laevam detulit Ambrosius.
Haec meriti merces, ut sacri sanguinis umor
finitimas penetrans aduat exuviis.

Cod. f. 42 (inde Grut. 1167, 2). Cf. Rossi *Bull. Crist.* 1 (1863) p. 5.
2 levam *cod.*

6 Epyt.

Ilustris meriti recubat hoc marmore tectus
ecclesiae legisque memor semperque dicatus
Arsacius domino reddens laudabile munus,
in fide catholica credens consistere vitam.
5 Pauperibus donavit opes mortalia linquens.
Membra solo posuit: coeli perrexit ad astra.
Ter denos geminans transcendit cursibus annos.
Aeternam laetus rediens redivivus in aevum
praemia pro meritis capiet sub iudice iusto.

Cod. f. 42' (inde Grut. 1167, 3).
4 vita *cod.*

7 Epyt.

Sanctorum exuviis penitus confine sepulchrum
promeruit sacro digna Marina solo.
Ter decies bis terque simul transegerat annos,
cum petit aetherias numine iussa vias.
5 Vitae summa brevis: sed castae gloria famae
temporis angusti continuavit opus.

Cod. f. 42' (inde Grut. 1167, 4).

1 sepulchro, 4 nomine, 5 caste, 6 tempore *cod.* — continuabit *malim.*

6236 Mediolani in S. Eustorgii intra portam laevam minorem.

HIC REQUIESCIT IN PACE
IVHANA QVI VIXIT IN SECU
LO ANNOS PL M DEP
OSITA EST SVB
5 SEPTEMBRES SE

Allegranza sep. chr. p. 20.

6238 Mediolani in S. Simpliciani ad gradus arae Ampellianae BORS. Ex ea ecclesia cum nuper tituli in museum Brerae deferrentur, hic reperiri non potuit.

B M
HIC REQUIESCIT
IN PACE LAVRENTI
VS QVI VIXI ANN
5 PL M LXV DEP SVB D XV
KAL DEC BOETIO CON p. C. 487

Borsierius cod. Par. 8957 f. 8 (inde Rossi inscr. chr. 1, 410) 'ex ipso lapide'; Puccinelli *mem. sep.* 1664 p. 88 (inde Mur. 415, 5 ex schedis suis; Allegranza sep. chr. p. 8 ex Mur.); Caffi *l'amico cattolico* vol. 3 (1842), 136, qui ligno incidit; Labus *giorn. dell' Inst. Lomb.* 2 (1842), 92. 2. 3. 5. 6 quae dantur extra lineam, servarunt Bors. Pucc. — 2 REQUIESCIT Caffi. — 3 LAVRENT Caffi. — 4 ANN Caffi, ANV Labus. — 5 DEPOS Pucc. — 6 DEC-BOETIO reliqui, DECEMB-ET-IO Pucc.

6239 Mediolani in aede Victoris martyris ad aram maximam choro substratum.

B M
MARITO DVLCISSIMO IXV
PIRIA LVCILLO CARISSIMO QVI
VIXIT ANNOS XXXV MENSES
5 / I CVM CONPAREM SVAM IXV
PERIA VIXIT ANNOS XIII M
EN2E2 VIII DIE2 XXII

Cicereius in coll. ms. et ant. l. 1 n. 17 (inde Mur. 1427, 2. 1895, 5; Allegranza sep. chr. p. 34).

6242 Mediolani in ecclesia S. Stephani.

B M
HIC REQUIESCIT IN PACE
MARIVS QVI VIXIT
IN SEC-ANNO ET MENS-VI
5 DP-SB-D-XVIII-KAL
SEPTEMB
B M
HIC REQUIESCIT IN PACE
ALEXANDRIA QVAE
10 VIXIT IN SCL ANN-P-M
III DP-III-ID-I

Inscriptiones antiquae Mediolani repertae in aede D. Stephani (Mediolani 1539. 4) f. 4 (inde Bianchi in praef. ad opuscula Allegranzae p. VI).

6237 Mediolani in S. Celsi nuper reperta CAFFI 1842. Ibidem extat in pariete.

B M
HIC REQUIESCET IN PACE
IVSTINVS QVI VIXIT IN SE
CVLO AN PL M I DEPOSI
5 TVS SVB D Q IDVS DECEMBRES
IYMMACVM V C CS p. C. 485
B M
HIC REQUIESCIT IN PACE
MARTINA QVI VIXIT IN SEC
10 VLO AN PL MN LV DEPOSI
TA SVB D III KAL APRILIS

Descripti. Ed. Mich. Caffi in eph. *l'amico cattolico* a. 2 (1842) tom. 4 p. 9; Biraghi *Gazzetta di Milano* 13 Aug. 1857; Bourquelot *mém. de la soc. des antiq. de France* 27 (1864) p. 78 imperfecte. Biraghius supplementa adiecit ab iis quae supersunt non distincta.

6240 Mediolani. 'Epyt. Ambrosianum' COD. PAL. In aede Ambrosii iuxta Protasii Oribasii quae martyrum sedem ALC. Hodie in peristylio coenobii Ambrosiani impositum epitaphio Philippi regis Pipini CICEREIUS ad Alciatum. Ibidem in pariete e regione sepulchri Bernardi regis Italiae PURIC. Sub scala maiore monasterii Ambrosiani iuxta arcam regis Bernardi ALLEGR. Adhuc extare nello scurolo di S. Satiro monuit CAFFIUS.

MARTYRIS AD FRONTEM RECVBENT QVAE MEMBRA SEPVLCRO
VT LECTOR NOSCAS EST OPERAE PRETIVM
CLARA GENVS CENSV POLLENS ET MATER EGENTVM
VIRGO SACRATA DEO MANLIA DAEDALIA
5 QVAE MORTALE NIHIL MORTALI IN PECTORE VOLVENS
QVO PETERET CAELVM SEMPER AMAVIT ITER
SEXAGINTA ANNOS VICINO LIMITE TANGENS
RETTVLIT AD XPM CELSA PER ASTRA GRADVM
HAEC GERMANA TIBI THEODORVS FRATER ET HERES
10 QVAE RELEGANT OLIM SAECLA FVTVRA DEDI

Codex Palatinus 833 f. 42 (vide supra p. 617); Alciatus Dresd. l. 1 f. 161 (inde Tristanus p. 60; Grut. 1055, 7); Puricelli mon. Ambros. 1, 28; Allegranza sep. chr. p. 36.

1 MARTYRIS Alc. — RECVBANT-QVAE Pal., RECVBMENTQVE Alc. — SEPVLCRO Alc. All. — 2 OPERE Pal. — PRECIUM Alc. All. — 4 MANTLIA Pal. — 5 IN PECTORE Pal. Alc. All., IN CORPORE Puric. — 8 RETVLIT Pal. Alc., quod ex lapide em. Cicereius. — 9 THEODOROS Alc. — HAERES Puric. All. — 10 QVE Alc. — Cf. titulum Daedaliae n. 6211.

6241 Mediolani in porticu S. Ambrosii.

IN DEI NOMENE
MARCVS ET MA
RTVRIA SE VIVI
EMERONT

Contuli. Mazzuchelli n. 37.

6243 Mediolani in porticu S. Ambrosii.

B X M
DEPOSITA · MARTIA
DIE XV KAL OCTOBRES CON
VALENTINIANO AVQ · III ET p. C. 387
5 EVTROPIO QVE VIXIT AN LXII
DEPOSITA EST MATRONA
RESTVTA · D · III KAL IVLIAE
IOVIS-CONS · D · N · MAC · ni maximi p. C. 388
Iun. 29

Contuli. Mazzuchelli ms. n. 10; Labus apud Ferrarium p. 49 tab. n. 1. Dies qui indicatur eo anno vere fuit Iovis.